

MSSNDCLRCQ
Meessen De Clercq

JAMES LEE BYARS

The Philosophical Nail

22 februari – 23 maart 2013

M E E S S E N D E C L E R C Q
Rue de l'Abbaye 2a +32 2 644 34 54
B 1000 Brussels Belgium www.meessendeclercq.com

James Lee Byars kan beschouwd worden als een van de kunstenaars uit de 20 eeuw die niet in bewegingen onder te brengen zijn, evenals Joseph Beuys bijvoorbeeld. Enigmatisch figuur, voortdurend op verplaatsing (hij werd geboren in de Verenigde Staten in 1932, woonde lang in Japan en in Europa vooraleer te sterven in Egypte in 1997) trok Byars in de kunstwereld van de jaren 1970-1990 veel aandacht met spectaculaire, zelfs excentrieke performances, geraffineerde installaties en enigmatische zelfportretten. Bezeten door een absolute queeste ontwikkelde hij een homogeen corpus werken waarin de zoektocht naar het verenigen van de oosterse en westerse culturen centraal staat. Men kan hem beschouwen als het archetype van de kunstenaar-sjamaan, zijn plaats vindend in de samenloop van het reële en een onbewuste wereld, omvangrijk en magisch. Hij heeft het profiel van de kunstenaar-doorgever, waarbij met doorgever diegene bedoeld wordt die een persoon van een bedreigde naar een veilige, beschermde plaats brengt. Met veel zin voor esthetiek en scenografie verzorgt Byars ook de presentatie van zijn werken, zoals hier met *The Philosophical Nail* waar hij een acajou vitrine gebruikt. Zo voorgesteld verwerft de nagel in deze vitrine de status van een relik. Het waardevolle van het object wordt nog beklemtoond door de manier waarop het getoond wordt. Deze nagel is filosofisch in de zin dat hij reflecties opent met betrekking tot theologische vragen: over het geloof van de mens in een God, over de funderingen van de Christelijke religie, maar ook pragmatisch over de relatie tot objecten, over een zeker fetisjisme. Het begrip van het werk neemt uiteraard toe wanneer men het in een Christelijk perspectief plaatst en als men de nagel beschouwt als het symbool van het lijden en de foltering van Christus. Beschermd in deze vitrine lijkt dit object “de laatste nagel”, de nagel gered van de vernietigende gekte van de goddelozen en beeldenstormers. De nagel wordt ook nog meer “respectabel”, gezien Byars hem vergulde, hem zo een heilig aura verlenend. Al het werk van Byars vindt zijn oorsprong in een symbolische mystiek en talrijke verwijzingen naar de Japanse samenleving echoën allusies op westerse samenlevingen. Hij gaat op zoek naar iets dat boven de rede staat en daar waar het Westen blokkeert door een teveel aan ratio, roept hij Oosterse filosofieën in. Eerder dan zich comfortabel te wentelen in zekerheden is het beter om het toeval in te roepen en de samenloop van omstandigheden. Eerder dan antwoorden te zoeken is het belangrijk vragen te stellen zoals de kunstenaar deed in een serie nota's van maart 1978: *which questions have disappeared ?*